

Dieviškoji Kun. N. Skurkis M

Amnestija

MARIJONŲ LEIDINYS 1936 m.

K 09
Sk 92

Marijampolės Petro Kriaučiūno
viešoji biblioteka (Vytauto g. 20)
Informacijos skyriaus Nr. 70
invent. Nr. 05/8475

Dievo malonė ir amnestija

Jei kas iš žmonių sakytusi neturįs nuodėmių, tai tas, anot šv. Jono, būtų melagis (Jn. 1, 10), nes visi šiuo tuo prasikalstame. Bet visų nuodėmių atleidimą ir amžinosios bausmės už jas panaikinimą gauname per gerą išpažintį. Tačiau po išpažinties paprastai liekasi dar bausmė už atleistas nuodėmes, kaip skola, iš kurios reikia atsiskai-tyti per kunigo užduotą atgailą, per gerus darbus arba, jei kas tų nepadarytų, tai po mirties skaistykloje per dideles kančias be jokio pasigailėjimo. Nes šv. Raštas sako, kad niekas suteptas negali įeiti į dangaus karalystę ir kol neišsimokės visokių savo skolų iki paskutinio cento (Apr. 21, 27; Lk. 12, 59).

Tad visiems mums tenka susirūpinti, kiek mes esame skolingi V. Dievui, kaip ir kada galėtume Jam atsilyginti. Tobulo didžiausio gailesčio per išpažintį daug kas sužadinti nemoka; tas matyt iš to, kad po išpažinties tokie pasilieka taip pat atšalę, nevengia mažųjų nuodėmių ir nepradedą tobulo gyvenimo. Tokius atšalėlius, be abe-

Marijampolės m. savivaldybės
P. Kriaučiūno viešosios bibliotekos
skaitytojų aptarnavimo skyrius

01/1331/2-69344

jo, slėgia didelės skolos V. Dievui, juos laukia didelė bausmė šioje žemėje, ligos ir įvairūs nepasisekimai žemės reikaluose arba ilgus kančios skaistykloje. Kaip pasitaiko tokių ūkininkų ar namų savininkų, kurie turi daugiau skolų negu turto, taip dvasios gyvenime pasitaiko daug tokių žmonių, kurie turi užsilikusios bausmės už nuodėmes daugiau, negu gerų darbų.

Ar tokie skolininkai gali tikėtis iš Dievo laimės, ramybės ir visokių malonių, kol neatsiskaito su Juo? Žinoma, kad ne! Kada kartą atnešė prie Kristaus suparaližuo-tą žmogų jį pagydyti, tai Kristus, pamatęs jo gailestį, pirma pasakė: *Sūnau, tikė-kis, atleidžiamos tau tavo nuodėmės*. Tik paskui tarė jam: „kelkis, imk savo neštuvus ir eik į savo namus“ (Mat. 9, 2. 6)

Pirmoji mūsų malda ar litanijoje ar Mišiose yra: „Kyrie eleison, — Viešpatie, pasigailėk“; ir kasdien meldžiamės: „atleisk mums mūsų kaltes!“ O kad patys neturime kuo atsilyginti už tas mūsų kaltes, tai V. Dievas leidžia mums pasinau-doti Kristaus nuopelnais ir šventųjų užta-rimu p e r a t l a i d u s ; vadinasi, V. Dievas leidžia mums aukoti Kristaus ir šven-tųjų nuopelnus už mūsų kaltes, nes Kris-tus už visus kentėjo ir šventieji už visus

Ta griežta atgaila kartais būdavo ir sumažinama ar net visai nuimama nuo atgailotojų. Tai įvykdavo dėl ligos, pavojingos kelionės, persekiojimų... Dažnai atsitikdavo, kad ir kankiniai pavesdavo savo kankias už kai kuriuos atgailotojus, kai šitie prašydavo jų maldų ir užtarimo pas Dievą. *Dėl tų kankinių užtarimo būdavo atgailotojams sumažinamos ar visai dovanojamos atgailos.* Tokiu būdu iš čia kilo atlaidai.

Katalikų Bažnyčia, kaip gera ir meilinga Motina atėjo su atlaisiais savo tikintiesiems į pagalbą. Sunkios pirmųjų amžių atgailos buvo dėl to, kad ką tik atsivertę iš pagonių krikščionys dažnai būdavo kieto būdo, linkę kerštauti ir lengvai grimsdavo į įvairias sunkias nuodėmes, net į stabmeldystę. Ilgainiui tos viešos ir sunkios atgailos buvo mažinamos ar visai panaikinamos, kai atgailotojai rodydavo didelį gailestį už savo nuodėmes, ar kada įsigydavo atlaidus. Vadinasi, pati atgaila nepanaikinama, bet tik pakeičiama, nes Kristaus griežtai įsakyta: *darykite atgailą!* (Mat. 4,17).

Atlaidai atleidžia laikinąją bausmę, privalomą už nuodėmes. Nuodėmėje reikia skirti trys dalykai, būtent: a) kaltė, kuria įžeidžiamas Dievas, b)

amžinoji bausmė, kurią žmogus užsitraukia mirtinai nusidėdamas ir c) laikinoji bausmė, kuri ne visada ar bent ne pilnai atleidžiama, atleidus kaltę ar amžinąją bausmę atgailos sakramente.

Atlaidai teikiami Bažnyčios išdo dėka. Bažnyčios išdas, arba sandėtas, yra Kristaus, Marijos ir šventųjų gerų darbų sandėlis, iš kurio, lyg iš bendro išdo, Bažnyčia atlygina Dievui už savo tikinčiųjų laikinąsias bausmes.

Tas išdas, arba sandėtas, remiasi ypačiai šventųjų bendravimu. Šv. bendravimas — glaudžiausias ryšys, jungiąs visus Bažnyčios narius į vieną mistinį (dvasinį) kūną, kaip kad sako šv. Paulius: „Jūs esate Kristaus kūnas ir nariai vienas prie kito“ (1 Kor. 12, 27). Be to, dar yra glaudi tarp atskirų Bažnyčios narių vienybė, kurios dėliai vienas už kitą gali atlyginti.

Dėl to Kristaus įsakyta melstis ne už save vieną, bet už mus visus: „duok mums duonos, atleisk mums mūsų kaltes“ (iš „Tėve mūsų“).

Daug ir begalinės vertės gerų darbų savo žemiškame gyvenime nudirbo Kristus. Daug jų nudirbo Švč. Panelė, daugelis šventųjų, kankinių nuo apaštalų iki mūsų laikų. Šie geri darbai verti Dievo atlygi-

nimo. Bet, iš kitos pusės, yra tikra, kad ne visų gerų darbų buvo reikalingi juos dirbusieji. Kristus juk jokio atsilyginimo už save neprivalijo.

Marija, kuri nuo pat savo buvimo pradžios buvo malonės pilna, ir jokios nuodėmės per savo visą gyvenimą nebuvo padariusi, taip pat neprivalijo. Šventieji daug daugiau padarė, negu buvo reikalingi atsilyginti už savo laikinąsias bausmes. Daugelis jų nuo pat savo kūdikystės nekaltai gyveno, tačiau vis dėlto per visą savo gyvenimą sunkiai atgailojo. Dievo teisingumas ir gailestingumas negali leisti, kad geras darbas pasiliktų be vaisių ir taip žūtų, juo labiau, kad pats Kristus viską darė ir kentėjo ne už save, bet už savo Bažnyčią, už žmonijos išganymą. Jis pats pažadėjo, kad nepasiliks neatlyginta nė už stiklą šalto vandens...

Taigi, iš visų gerų darbų, Kristaus, Marijos ir šventųjų bendram Bažnyčios labui padarytų, susidarė Bažnyčios sandėtas (thesaurus Ecclesiae), kuris panaudojamas teikiant atlaidus.

Atlaidų rūšys

Atlaidai dalinami į pilnuosius ir dalinius.

Pilnieji atleidžia visas laikinasias bausmes, privalomas už nuodėmes, o daliniai — tik dalį laikinosios bausmės. Atlaidų pilnumas ir jų dalinumas pareina nuo jų teikėjo, kokius jis teikia. Pilniesiems atlaidams įgyti yra reikalinga, kad būtų jau atleistos ne tik mirtinosios nuodėmės, bet ir atleidžiamosios (kasdieninės). Kam dar nėra atleistos visos atleidžiamosios nuodėmės, tas gauna tik dalinius atlaidus. „Pilnieji atlaidai, reikia suprasti, taip teikiami, kad, jei kas pilnų negalėjo įgyti, tai pelno dalinius pagal vidurinį stovį (dispoziciją), kurį turi“ (Can. 926). Jei kas tikrai įgytų pilnus atlaidus, tas būtų tokioje būklėje, kokioje esti suaugęs žmogus, ką tik priėmęs krikštą, ir dėl to, jei, įgijęs atlaidus, mirtų, tuojau patektų į dangų, be perėjimo per skaistyklą.

Kokią dalį laikinosios bausmės atleidžia daliniai atlaidai, nieko tikro negalima pasakyti. Bendriausia yra nuomonė, kad jei suteikiama, pav., šimto dienų atlaidai, tai reiškia, atleidžiama tokia dalis laikinosios bausmės, kokia buvo atleidžiama už viešąją atgailą per šimtą dienų atgailos pagal senąją Bažnyčios drausmę. Kai įgyjama, pav. 300 dienų atlaidai, tai nereikia suprasti, kad atleidžiama 300 d.

skaistyklos bausmės, bet kad tiek dovanojama bausmės, kiek būdavo atleidžiama per 300 dienų bausmės pagal pirmaisiais amžiais Bažnyčios priimtą drausmę.

Sąlygos atlaidams įgyti

1. Malonės stovis

Malonės stovis, arba būklė be sunkiosios nuodėmės, reikalinga bent tuo metu, kai atliekamas paskutinis darbas, įsakytas atlaidams įgyti, nes laikinoji bausmė neatleidžiama, kol dar neatleista kaltė ir amžinoji bausmė. Bažnyčia, teikdama atlaidus, paprastai reikalauja, jei ne išpažinties, tai bent tobulo gailesčio.

2. Intencija

Atlaidams įgyti nereikalaujama specialės intencijos, kur ryžtumės specialiai šiuos ar tuos atlaidus įgyti. Užtenka bendros, kur norime įgyti visus atlaidus, kuriuos tik galime, nors ir nežinom, ar tokiam ir tokiam darbui ar veiksmui yra priskirti. Bet atlaidai neįgyjami, kai apie juos visai (nei bendrai, nei ne aiškiai) nemąstome, nors ir padarome darbą, kuriam priskirti atlaidai. Mat, atlaidai yra malonė, kuri yra duodama tik norintiems. Tačiau reikia išskirti pilnieji atlaidai, ski-

skaistyklos bausmės, bet kad tiek dovanojama bausmės, kiek būdavo atleidžiama per 300 dienų bausmės pagal pirmaisiais amžiais Bažnyčios priimtą drausmę.

Sąlygos atlaidams įgyti

1. Malonės stovis

Malonės stovis, arba būklė be sunkiosios nuodėmės, reikalinga bent tuo metu, kai atliekamas paskutinis darbas, įsakytas atlaidams įgyti, nes laikinoji bausmė neatleidžiama, kol dar neatleista kaltė ir amžinoji bausmė. Bažnyčia, teikdama atlaidus, paprastai reikalauja, jei ne išpažinties, tai bent tobulo gailesčio.

2. Intencija

Atlaidams įgyti nereikalaujama specialės intencijos, kur ryžtumės specialiai šiuos ar tuos atlaidus įgyti. Užtenka bendros, kur norime įgyti visus atlaidus, kuriuos tik galime, nors ir nežinom, ar tokiam ir tokiam darbui ar veiksmui yra priskirti. Bet atlaidai neįgyjami, kai apie juos visai (nei bendrai, nei ne aiškiai) nemąstome, nors ir padarome darbą, kuriam priskirti atlaidai. Mat, atlaidai yra malonė, kuri yra duodama tik norintiems. Tačiau reikia išskirti pilnieji atlaidai, ski-

riami mirštantiems. Ritualas apie juos pažymėdamas sako, kad galima jie suteikti „tiems ligonims, kurie jų prašė... arba, jei galima prileisti, kad būtų prašę“...

Praktikoje labai svarbu ir be galo naudinga, ypač ryte, padaryti intenciją įgyti visus galimus atlaidus, juos sau arba mirusiems skiriant.

3. Paskirtų atlaidams įsigyti darbų išpildymas

Tai būtina sąlyga atlaidams įgyti. Neišpildžius šios sąlygos, atlaidai neįgyjami. Nuo įsakytų darbų nepaliosuoja nei nežinojimas, nei negalėjimas, nei gera valia, nes atlaidai yra malonė, prie kurios neturime jokios teisės. Įsakyti darbai reikia išpildyti pagal atlaidų teikėjo intenciją. Didelis (esminis) tų darbų pakeitimas naikina atlaidus. Bet mažas pakeitimas, ar kai-ko iš tų darbų apleidimas, pav., *1 Tėve mūsų* ir *Sveika Marija* iš ražančiaus, nekenkia atlaidams įgyti. Suprantama, negalima tų pakeitimų pačiam padaryti. Taip, nuodėmklausis (ir šalia išpažinties) gali įsakytus darbus pakeisti kitais tiems, kurie, teisėtai sutrukdyti, negali jų išpildyti. Pav., per Nekaltą Švč. Panelės Prasidėjimą atlaidams gauti, be Komunijos įsaky-

ta ir bažnyčia aplankyti. Jos aplankymą kunigas gali pakeisti kitu darbu, bet negali atlaidų perkelti į kitą šventę, nes tai būtų esminis pakeitimas.

Bendri svarbiausi darbai,

kurie įsakomi atlaidams įgyti, yra šie: a) išpažintis, b) Komunija, c) bažnyčios lankymas, d) paskirtos maldos (poteriai).

a) I š p a ž i n t i s, kada ji tikrai įsakyta, tada reikalinga net ir tiems, kurie nėra sunkiai nusidėję (S. C. Indulg. 19 mai 1759).

Išpažintį nebūtinai tą pačią dieną atlikti, kurioje yra pelnomi atlaidai. „Ją galima atlikti aštuonių dienų laikotarpy betarpiškai prieš tą dieną, kuriai paskirti atlaidai... arba taip pat per visą sekamą oktavą“. Vadinasi, išpažintį galima atlikti net 16 dienų laikotarpyje. Dėl to per atlaidus nėra reikalo grūstis prie klausyklų tą pačią dieną. Galima tai atlikti ar savaitę anksčiau ar savaitę vėliau.

Kurie eina išpažinties dažnai, bent du kart mėnesy, arba, būdami malonės stovy, kasdien priima šv. Komuniją, nors kartais susilaikytų nuo jos, gali įgyti visus atlaidus ir neidami atlaidams įgyti įsakytosios išpažinties, išskyrus jubiliejaus atlaidus. Panašiai, atlaidams gauti už reko-

lekcijų, misijų lankymą išpažintį galima atlikti rekolekcijoms ar misijoms pasibaigus per visą oktavą.

Užtenka vienos išpažinties daugeliui atlaidų įgyti, nors ir būtų įsakyta visiems tiems atlaidams prieiti išpažinties.

b) Š v. K o m u n i j a visada galima priimti vigilijoje tos dienos, kurioje yra suteikiami atlaidai, arba per visą oktavą. Tik viena šv. Komunija priimama kad ir daug atlaidų norima pelnyti tą dieną. Tačiau kiti darbai turi būti pakartoti tiek kartų, kiek kartų yra įgyjama tą dieną atlaidų.

Jei atlaidų įgijimui yra įsakyta priimti šv. Komunią ir aplankyti bažnyčią, tai, priėmus šv. Komunią ir atkalbėjus poterių, abu įsakymai drauge išpildomi. Tačiau galima ir kitą bažnyčią aplankyti.

c) B a ž n y č i o s a p l a n k y m a s yra jon įėjimas su mintimi pagarbinti Dievą savy arba jo šventuosiuose. Jei nepaskirta kalbėti kokių maldų ar poterių, tada užtenka pagal savo pamaldumą sukalbėti bet kokią maldą lūpomis ar bent mintimis. Tuo ir išpildomas bažnyčios lankymas. Jei nenurodyta, kokią bažnyčią aplankyti, tada bažnyčią galima pasirinkti bet kokią arba viešą koplyčią. Bet neužtenka pusiau viešos koplyčios aplankymo. Išimtis daro-

ma tik tiems, kurie gyvena bendrą gyvenimą, kaip: gyveną seminarijoj, kongregacijoj, bendrabuty, ligoninėj. Taip pat jų aptarnautojams. Jiems užtenka kad ir pusiau viešos koplyčios aplankymo, nebent atlaidai būtų priskirti specialiai kuriai bažnyčiai.

Jei dėl žmonių daugybės ar dėl to, kad bažnyčia būtų užrakinta, negalima būtų įeiti vidun, tada užtenka pasimelsti prie durų.

Jei bažnyčios lankymas įsakomas daugeliui atlaidų įgyti, tada neužtenka vieno aplankymo, bet reikia ją aplankyti tiek kartų, kiek norima įgyti atlaidų. Po kiekvieno aplankymo reikia išeiti iš bažnyčios, po to vėl jį galima sugrįžti.

Aplankyti reikia nurodytą dieną. Aplankymą galima pradėti nuo pusiaudienio prieš tą dieną ir tęsti iki pusiaunakčio nurodytos dienos, vadinasi net per 36 val.

d) Maldų ar poterių sukalbėjimas. Jei atlaidams įgyti yra įsakymata poteriai, jie turi būti kalbami lūpomis, bet vadinamiems ugningiesiems aktams ir maldoms¹⁾ užtenka mintim melstis. Jei at-

¹⁾ Šv. Penit. atsakymas 1933 gruodž. 7 (ad dubium).

laidams maldos ir poteriai nebūtų nurodyti, bet palikti kiekvieno nuožiūrai, tai nereikia pasitenkinti trumpute maldele. Tačiau užtenka *Tėve mūsų, Sveika Marija* ir *Garbė Tėvui* ar kitos maldos lygaus ilgumo. Paprastai, sukalbama penkeri poteriai ir, jei nebuvo nustatytų ar paskirtų poterių, tai jų užtenka bet kokiems atlaidams įgyti, išskyrus atlaidus toties—quoties, kuriems įgyti reikia atkalbėti šešeri poteriai¹⁾. Jei būtų nurodytos maldos, tai ir jas reikia atkalbėti.

Įsakymas pasimelsti šv. Tėvo intencija išpildomas pridedant prie tų kitų įsakytų darbų ar maldų 1 *Tėve mūsų*, 1 *Sveika Marija* ir 1 *Garbė Dievui*, o daugiau paliekama kiekvieno nuožiūrai pagal savo pamaldumą pasimelsti už šv. Tėvą (Can. 934, § 1)²⁾. Šv. Tėvo intencija yra ši: Bažnyčios tarpimas, herezijų išnykimas, tikėjimo išsiplatinimas, nusidėjėlių atsivertimas, taika bei ramybė tarp krikščionių tautų ir valdovų.

Nėra reikalo melstis atsiklaupus, nebent tai pažymėta suteikiant atlaidus. Poterius ir maldas galima kalbėti dviese ar dauge-

¹⁾ Pijus XI, 1930 liep. 4.

²⁾ Šv. Penitent. paaiškinimas iš 1933 rugs. 20.

liui pakaitomis.

Nebyliai gali šią pareigą išpildyti, būdami drauge su besimeldžiančiais ir mintimis bei dievotais jausmais kildami prie Dievo. Jei drauge su kitais negali, tai užtenka mintimis melstis ir išoriniais ženklais tai išorėn pareikšti.

Atlaidai nepranyksta, jei maldos, kurioms jie yra priskirti, yra išverčiamos į kitą kalbą, nebent jos būtų iškraipytos, pridėdant ką nors arba kas praleidžiant.

KRISTUI IR BAŽNYČIAI Nr. 9

Antras leidimas (10.000—40.000.)

NIHIL OBSTAT.

Sacerdos *J. Stakauskas M.I.C.*

Censor librorum

Mariampoli.

1936. III. 10

IMPRIMATUR

Vilkaviškis, d. 12 mens.

L. S.

Martii 1936 a.

† Antonius Eppus

Marijonų spaustuvė Marijapolėj

K 265.6

Sk 92